נה: אלו טרפות פרק שלישי חולין

למקום חריץ. שהגידין מעורין שם והוא אמצעית הכוליא: **טרופאי.** מורי הוראות על הטרפות: **כרב עוירא.** בניקב הטחול: **ולא אמרן.** לית הלכתא כוותיה אלא דאיקב בקולשיה: **כסומכיה.** בעוביו למעלה: **ואי אשתייר.** בעוביו דופנו ולא יצא המתנו לחוץ ויש הגנה כנגדו כעובי דינר כסף: **וכ"ש כו'.** דוקיק הוא דדייקנא ממילתייהו: **מוגלא כשרה כריאה.** כדאמרן (לעיל מח.) דקיימן ליממי[ה] טיגרי: **ופסול בכוליא.** כדאמרן בריש פירקין (דף מח.) מליא מוגלא טרפה מיס זכין כשרה ומוקימנא בכוליא: **והרי מים וכו' דכשרין הכא והכא.** לא ידענא מאי קושיא: **אלא.** לא תימא כל שכן דאע"ג דנקב פסול בריאה וכשר בכוליא אימא מידי דכשר בריאה ופסול בכוליא לאין אומרים בטרפות כו' דיש אבר שחולי זה קשה לו ואין חולי זה קשה לו: **שהרי חומכה מכאן ומתה כו'.** חתוך סימנין או (ג) גיד לוחלה ומתה חמוך כל כתפיה ומיה: **הקטינה.** הכוליא הקטינה מאליה ממתת חולי: **היא הפס.** דמתני': **היא טרפתה.** דלקמן (דף ט:) הוכו בטרפתת כרבי צופר: **היא שלפוחית.** דאמר לעיל בפירקין (דף מח.): **נמקה.** יבשה. וסדיים לומקים מתרגמינן דדין יבשין (הושע ט) **כידי שמיס.** מקום ברך ורעוס: **כידי אדם.** שהבעיתה אדם לא הדרא בריא: **כל הבריות.** שאגת אריה וקול שחל: **אריאה קאי.** אף בידי הכל הבריות כבידי שמיס: **מ"ם.** דאסיפא קאי: **משיכלי חיורי.** של כלי חרס לבן: **שחימי.** שחורות ואינן מצוינות כל כך כלבנות. וכלשון מורי שחימי של מחשת חיורי של חרס: מדקאמר חזר בו מכלל דמעיקרא הוה פליג: **הכשר.** מוכר בשמים: **ואם נשתייר בו כסלע.** על ידי אותו שיור מעלה תרוכה: **דאריך.** על פני כל אורך השדרה וקצר כחוט ומאי כסלע דקאמר דאי מלטרפת לאורכו ומשוית ליה עגול הוה כסלע: **במקום טיבורו.** בעינן כסלע: **ראשי פרקים.** בכל פרקי חוליותיה ועצמות הצוק והירך בעינן שיור כסלע: **כל העור כולו.** כל היכא דמשתייר ההוא כסלע מעלה תרוכה וחוזר כל עורה לקדמותו: **חוץ מעור כיס הפרסות.** מן האתרוכה ולמטה אלא הוי עור מפני שהוא רך: **ואלו שעורותיהן כשרין.** לענין דמטמאין עורן כשבר אלמא לאו עור הוא וקתני אלו בהדייהו בהעור והרוטב (לקמן דף קכב.): **אל תקניטני.** מאותה משנה: **שבלשון יחיד אני שונה אותה.** כלומר יחידאה היא ולא קיימינן כוותיה דר' שמעון קתני לה ופליגי עליה דת"ק לא תנא אלא עור שתחת האליה לחודיה: קרנן שנשחט על מנת לאכול הימנו או להקטיר הימנו חוץ למקום אכילתו: **פסול ואין בו כרת.** לאוכל הימנו בהלכתו. ואם שחטו על מנת לאכול או להקטיר הימנו: **חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת.** האוכל ממנו אפילו בהלכתו ומקרא נפקא לן בפרק שני דזבחים (דף כח.). ועיר שתחת הזנב כך הוא ונפסל קרנן במחשבת אכילתו כבשר ובעולה שכולה כליל לא פסלה מחשבת אכילה אלא מחשבת הקטרה: **איבריס.** כפר: **עיכום.** בסמ"ך: **עגל הרך.** מפרש בהעור והרוטב (לקמן קכב.) כל זמן שיונק: **וכל שמנו חכמים.** בהעור והרוטב (שם) לגבי עורות כבשר: להביא

(ו) למקום חריץ [ז] והיכא מקום חריץ לחיורא דתותי מתני א"ר נחוניא שאילתינהו לכולהו טרופאי דמערבא ואמרו לי הלכתא כרביש בר פפא ולית הלכתא כרב עוירא [ח](דרב עוירא נמי) [ט]לא אמרן אלא בקולשיה אבל בסומכיה טרפה [י]ואי אישתייר ביה [יא] [יב]כעובי דינר זהב כשרה אמרי במערבא כל הפוסל בריאה כשר בכוליא שהרי נקב פסול בריאה וכשר בכוליא וכל שכן היכא דכשר בריאה כשר בכוליא מתקיף לה ר' תנחומא וכללא הוא והרי מוגלא דכשר בריאה [יג]ופסול בכוליא והרי מים זכין דכשרים הכא והכא אלא אמר רב אשי [יד]טרפות קא מדמית להדדי אין אומרים בטרפות זו דומה לזו שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן ואיתה [טו]ומים זכין כשרים לא אמרן אלא דצילי אבל עכירי טרפה וכי צילי נמי לא אמרן אלא דלא סריח אבל סריח טרפה [טז]הכוליא שהקטינה בדקה עד כפול בגסה עד כענבה בינונית: [יז](ניטל לחי התחתון: [יח]א"ר זירא [יט]לא שנו אלא שיכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה אבל אינה יכולה לחיות על ידי לעיטה והמראה טרפה): ניטלה האם שלה: [כ]תנא היא האם היא טרפתה והיא שלפוחית: וחרותה בידי שמים כשרה. תנו רבנן [כא]איזוהי חרותה כל שצמקה ריאה שלה [כב]בידי שמים כשרה בידי אדם טרפה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בידי [כג] כל הבריות איבעיא להו רבי שמעון בן אלעזר ארישא קאי ולקולא או אסיפא קאי ולחומרא תא שמע דתניא [כד]חרותה בידי אדם טרפה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בידי כל הבריות רבה בר בר חנה הוה קאזיל במדברא אשכח הנהו דיכרי דצמיק ריאה דידהו אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה [כה]בקייטא אייתי משיכלי חיורי ומלינהו מיא קרירי ואנחינהו מעת לעת אי הדרן בריין בידי שמים היא וכשרה ואי לא טרפה בסיתוא אייתי משיכלי שיחומי ומלינהו מיא פשורי ואנחינהו מעת לעת אי הדרא בריא כשרה ואי לא טרפה: הגלודה: תנו רבנן הגלודה רבי מאיר מכשיר וחכמים פוסלים וכבר העיד אלעזר ספרא ויוחנן בן גודגדא על הגלודה שפסולה אמר רבי שמעון בן אלעזר חזר בו רבי מאיר מכלל דלרבי שמעון בן אלעזר פליג רבי מאיר בגלודה והתניא [כו]אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו ר"מ וחכמים על הגלודה שפסולה וכבר העיד רבי אושעיא בנו של רבי יהודה הבשם לפני רבי עקיבא משום רבי טרפון על הגלודה שפסולה ואם נשתייר בו כסלע כשרה אמר רב נחמן בר יצחק מאי לא נחלקו לא עמד רבי מאיר במחלוקתו: אמר מר אם נשתייר בו כסלע כשרה היכא אמר רב יהודה אמר שמואל [כז]על פני השדרה כולה איבעיא להו דאריך וקטין דכי מצרף לה הוי כסלע או דלמא ברוחב סלע על פני השדרה כולה תא שמע דפריש רבי נהוראי משמיה דשמואל [כח]ברוחב כסלע על פני כל השדרה כולה רבה בר בר חנה אמר [כט]ראשי פרקים רבי אלעזר בן אנטיגנוס משום רבי אלעזר ברבי ינאי אמר [ל]מקום טיבורו בעי רבי ינאי בר' ישמעאל ניטל [לא] מקום השדרה וכולו קיים ניטל מקום טיבורו וכולו קיים ניטלו ראשי פרקים וכולו קיים מאי [לב]תיקו אמר רב כל העור כולו מציל בגלודה חוץ מעור בית הפרסות ורבי יוחנן אמר אפילו עור בית הפרסות נמי מציל בעא מיניה רבי אסי מרבי יוחנן עור בית הפרסות מהו [לג]שיציל בגלודה אמר ליה מציל אמר ליה למדתנו רבינו [לד]אלו שעורותיהן כבשרן עור בית הפרסות אמר ליה [לה]אל תקניטני שבלשון יחיד אני שונה אותה [לו]דתניא [לז]השוחט את העולה להקטיר כזית מעור של תחת האליה חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת אליעזר בן יהודה איש איבלים אמר משום רבי יעקב וכן היה רבי שמעון בן יהודה [לח](איש) עיכום אומר משום רבי שמעון אחד עור בית הפרסות ואחד עור הראש של עגל הרך ואחד עור של תחת האליה וכל שמנו חכמים גבי טומאה אלו שעורותיהן כבשרן להביא

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי' פ"ו מהל' שחיטה הל"ט סמג נשין סג טוש"ע יו"ד סי' מג סעי' כ:
יה ג ד מיי' פ"מ מהל' שחיטה הל' כו וע"ש סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מד סעי' כ:
יו ה מיי' שם טוש"ע שם סעי' ה:
יז ו מיי' שם הל' כג ופ"מ שם טוש"ע יו"ד סי' לב סי"ב:
יח ז מיי' שם הל' מה סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מה סעי' ח ג:
יט ח ט מיי' פ"מ מהל' שחיטה הל"ט סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לי סי"ב:
כ י מיי' שם הל"י טוש"ע שם סעי' טו:
כא כ ל מ נ ס מיי' פ"ט שם הל"ז וע"ש כ"מ סמג שם טוש"ע יו"ד סי' עט סעי' ח:
כב ע מיי' פ"ל מהל' פסולי המוקדשין הל"ז:

שיטה מקובצת

[ז] למקום חריץ מאי דהו חיוורא דתותי מתני: [ח] כעובי דינר זהב נ"ב עי' רש"י בכורות נ ע"א: [ט] אף בידי קול הבריות: [י] בעי ר' ינאי כ"ר ישמעאל ניטל כל פני כל השדרה וכולו קיים ניטל מקום טבורו וכו': [יא] דקיימן צימחי צימחי טיגרי טיגרי: [יב] אף בידי קול הבריות:

רבינו גרשום

אלא בקולשיה כלומר בקולשיה דשחול אבל אם ניקב בעובי שלו נרפה ואם נשתייר בה כעובי דינר זהב כו' כלומר דלא ניקב לתוך: דהרי מוגלא דכשר בריאה ופסול בכוליא כדאמרינן (למפרע) [לעיל דף מח.] דאמר רב מתנה מליא מוגלא טרפה מים זכין כשרה ואמר ליה שמואל כי איתמר בההיא בכוליא איתמר: והרי מים זכין דכשרין הכא והכא. כלומר אמרת כל הפסול בריאה כשר בכוליא והרי מים זכין דכשרין הכא והכא: דקטינה בדקה עד כפול בשרה בגסה עד כענבה בינונית בשרה: תרותה בעוחה בידי שמים כלומר או מברקים או מרעמים. בידי אדם טרפה כלומר שבעתה אדם (מחרכו) [בחרבן]. ר' שמעון אומר אף בידי כל הבריות שזאב או דוב בעתה. איבעיא להו ר' שמעון בן אלעזר אישא קאי ולקולא כלומר דקאמר ת"ק בידי שמים כשרה ועליה אמר ר' שמעון בן אלעזר אף בידי כל הבריות כשרה אי דילמא אסיפא ולחומרא דקתני סיפא בידי אדם טרפה ועליה אמר ר' שמעון בן אלעזר אף בידי כל הבריות [טרופה] (כשרה) אי"ד אסיפא ולחומרא דקא תני סיפא בידי אדם טרפה ועליה אמר ר' שמעון בן אלעזר אף בידי כל הבריות). בקייטא אייתי משיכלי כלי חרס חיורי כלומר דקרירי: משיכלי שיחמי (כלומר חרס שורשמין) כלי חרס רחמימי. דשורי לא ליהוי קרירי לעגל: הגלודה ר' מאיר מכשיר מהו גלודה (מליא טולא) כלומר גילדי מלכן בלעו שלא ישאר עור שלם עליה. ר' יהודה הבשם שהיה מוכר בשמים. ואם נשתייר בה כסלע כשרה כלומר ואם נשתייר בה מעור שלם כשרה או דילמא ברוחב סלע על פני כל השדרה. מקום ראשי פרקים כלומר על פני ארכובה ועל גב הרגל. ניטלו ראשי פרקים כלומר עור שעל גבי פרקים. כל העור כולו מצילין בגלודה כלומר באיזה מקום ישתייר כסלע מציל בגלודה וכשרה חוץ מעור של בית הפרסות נשתייר כסלע. אין מציל ושרפה מ"מ דעור בית הפרסות דק וחשוב ככשר. חוץ לזמנו פיגול וחייבין עליו כרת דכל חוץ לזמנו חשוב פיגול דכ' ואם האכל יאכל ביום השלישי לא ירצה המקדיש אותו לא יחשב לו פגול יהיה וגו' חוץ לזמנו חשוב פיגול. שבלשון יחיד אני שונה אותה כדחזינן דאלעזר בן יהודה איש איבלים א' משום ר' יעקב דזהו יחיד:

מסורת הש"ס

(א) וכל זה לא גרס רש"י אלא גרס ולא אמרן ויכו' משום דמשמע הכמה]. (ב) [לא דנקט כעובי דינר אזכר עיין תוספות כתובות דף לט. ד"ה נתן וכ"ה דף מד: ד"ה אחד וכבטעות מד: ד"ה המקבלת ומזכמים קנח: ד"ה בנה ובכתובות כ. ד"ה דמודבנא]. (ג) [עיין מח: וש"נ. ד) רש"ל מ"ז. ה) [ז"ל הכ"י מ' לג ד"ה ומ"ש רבינו בשם הגאונים והוא שיטול לחיות ע"י המלאה והלעגה כו' כ"כ הה"ש בשם הגאונים ובנוסחאות דידן איתא בגמ' בשם ר' דוד דתכר פסוק הוא דתנה"ש היתה בגליון ובעה הסופר ובתבה בפנים וקרא לה בשם רבי דוד]. ו) [תוספתא פ"ג ה"ה ע"ש]. ז) [שם שם]. ח) [תוספתא פ"ג ה"ג ע"ש]. ט) [עיין תוס' לקמן קכב: ד"ה עור הרחש יכו' על מעשה היה שאל יכו' ע"ש וכן יש לי"כב הטלו. י) לקמן קכב. [זכמים כח.] מה לה. כ) [לקמן עז. קכב: קלב. פסחים מד.]. ל) זכמים כח. [ע"ש תוספתא זכמים פ"ג ה"כ ע"ש]. מ) [ל"ל מים כפר]. נ) בפ"ה: קיל. ס) [ועי' עוד תוס' לקמן עז. ד"ה בלשון].

הגהות הב"ח

(א) גמ' במקום חריץ ומקום חריץ היכא חיוורא דתותי מתני: (ב) ש"ל ד"ה שהרי וכו' חתוך סימנים או צומת הגידין ומתה:

מוסף רש"י

אין אומרים בטרפות זו דומה לזו. נלמד זו מזו, כגון טרפות הנבר מן הריאה, כדאמרינן (ע"ר לקמן קיח.) וחלינהו בכבדא שאין מיות הלינים שזה שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן. חתוך כשר דגלים למעלה מלוחת הגידין ולא כשבר הצלם כשרה, נתפסה למטה בתקום לוחת הגידין אע"פ שנמוך מכאן טרפה, כדאמרינן לקמן וכן שניטל לוחת הגידין, כפרק בתרה המקבה (עז.) ואע"פ שלא נחתך הצלם (ע"ל מח.). תשובת מורי' (מנחים ז.). שעורותיהן כבשרן. מטמאין כבשרן (לקמן קכב.) לענין טומאת נגעים (מנחים כח.). עור בית הפרסות. מן האתרוכה ולמטה (שם) כגון שחותכין הרגלים יכל אותו העור רך הוא (לקמן קכב.). אל תקניטני. להשיב לי ממנה. (שם). שבלשון יחיד אני שונה אותה. כלומר יחידאה היא ולא סבירא לן כותיה (לקמן עז. וכעי"ז פסחים פד.) מ"ר:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com